

2009–2010 სასწავლო წლის შემოდგომის სემესტრი
სადოქტორო პროგრამა

1. პროგრამის სახელწოდება: ბიზნესის ადმინისტრირება
2. პროგრამის ხელმძღვანელი: სრული პროფესორი თემურ შენგელია
3. მისანიჭებელი აკადემიური ხარისხი: ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორი (Ph.D in Business Administration)
4. პროგრამის მიზანი:

პროგრამის მიზანია დოქტორანტებისათვის ბიზნესის ადმინისტრირების სფეროში შემოქმედებითი (ნოვატორული) იდეების გენერაცია, კრეატიული იდეებისა და ჰიპოთეზების შექმნა, ამ იდეების შეფასებისა და განხორციელებისათვის საკმარისი ანალიტიკური უნარის გამომუშავება, მათი სხვებისათვის გააზრება და გავრცელება, აგრეთვე ბიზნესის ადმინისტრირების სფეროში სწავლების თანამედროვე მეთოდების დაუფლება. ეს მიზნები თსუ ბიზნესის ადმინისტრირების მიმართულების შესაბამის კათედრებზე განხორციელდება მეცნიერული კვლევების ორგანიზებისა და სწავლების თანამედროვე მეთოდების გამოყენებით.

სადოქტორო პროგრამა ბიზნესის ადმინისტრირებაში წარმოდგენილია მსოფლიოს მრავალ წამყვან უნივერსიტეტში. მსგავსი სადოქტორო პროგრამები ხორციელდება შემდეგ უნივერსიტეტებში:

- ჰარვარდის უნივერსიტეტი

<http://www.hbs.edu/doctoral/programs>

- პენსილვანიის უნივერსიტეტი

<http://www.wharton.upenn.edu/doctoral/programs/index.cfm>

- ჰიუსტონის უნივერსიტეტი

<http://www.bauer.uh.edu/Doctoral/index.htm>

- ჩიკაგოს უნივერსიტეტი

<http://www.chicagogsb.edu/phd/index.aspx> და სხვა.

წინამდებარე ბიზნესის ადმინისტრირების სადოქტორო პროგრამა მოიცავს შემდეგ კონცენტრაციებს:

- ბუღალტრული აღრიცხვა (PhD in Business Administration with concentration in Accounting)
- ფინანსები (PhD in Business Administration with concentration in Finances)
- მარკეტინგი(PhD in Business Administration with concentration in Marketing)
- მენეჯმენტი(PhD in Business Administration with concentration in Management)
- საერთაშორისო ბიზნესი (PhD in Business Administration with concentration in International Business)
- ტურიზმისა და მასპინძლობის მენეჯმენტი (Ph.D. of Business Administration with concentration in Tourism and Hospitality Management).
- საინფორმაციო სისტემების მენეჯმენტი (PhD in Business Administration with concentration Management Information Systems).

სადოქტორო პროგრამის კონცენტრაციების ხელმძღვანელებია:

სრული პროფესორი ე. ხარაბაძე;

სრული პროფესორი ი. კოვზანაძე;

სრული პროფესორი ნ. თოდუა;

ასოც პროფესორი ე. ლაგვილავა;

სრული. პროფესორი თ. შენგელია;

ასოც. პროფესორი დ. ნარმანია;

სრული. პროფესორი მ. მარგველაშვილი.

5. პროგრამის შედეგი:

ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორები მომავალი ლიდერები და უმაღლესი კლასის პროფესიონალი მენეჯერები არიან, რომელთაც შესწევთ უნარი შემოქმედებითად შექმნან ახალი ცოდნა, კრიტიკულად გაანალიზონ დაგროვილი იდეები და გაავრცელონ ისინი პუბლიკაციების, სწავლებისა და პრაქტიკაში დანერგვის გზით.

ა) ცოდნა:

ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორს მოეთხოვება ფართო ფუნდამენტური, სამეცნიერო, პედაგოგიური და პრაქტიკული მომზადება საბაზრო ეკონომიკის პირობებში. ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორმა უნდა იცოდეს:

- მეცნიერული კვლევის თანამედროვე მეთოდები და ხერხები;
- სწავლების თანამედროვე მეთოდები, რომელთა ცოდნა ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორს საშუალებას აძლევს მიიღოს დასაბუთებული გადაწყვეტილება, განსაზღვროს სამეურნეო საქმიანობის ძირითადი მიმართულებები.

ბ) ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორის კომპეტენცია და უნარ-ჩვევები:

ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორის კვალიფიკაცია განისაზღვრება მისი ზოგადი და დარგობრივი კომპეტენციებით. უმაღლესი განათლების მესამე საფეხურის ზოგადი კომპეტენცია მოცემულია დოკუმენტში, რომელიც შემუშავებულია ბერგენის კონფერენციაზე უმაღლესი განათლების ევროპული სივრცისათვის (წწწ.ბოლგნა-ბერგენ2005.წო). ამ დოკუმენტის თანახმად, მესამე საფეხურის კვალიფიკაცია ენიჭებათ სტუდენტებს, რომლებსაც:

-გააჩნიათ დარგის/დისციპლინის სისტემური ცოდნა და დახელოვნებულნი არიან დარგთან ასოცირებული კვლევის მეთოდებში;

-გააჩნიათ კვლევის პროცესის გააზრების, დაგეგმვის, განხორციელებისა და ადაპტირების მეცნიერული ერთიანობის უნარი;

-ორიგინალური კვლევების მეშვეობით შეაქვთ თავიანთი წვლილი დარგის განვითარებაში, რომელიც აფართოებს ცოდნის საზღვრებს და აისახება ეროვნულ ან საერთაშორისო რეფერირებად პუბლიკაციებში;

-შეუძლიათ ახალი და კომპლექსური იდეების კრიტიკული ანალიზი, შეფასება და სინთეზი;

-შეუძლიათ თავიანთ სფეროში კომუნიკაცია კოლეგებთან, მეცნიერთა ფართო წრეებთან და ზოგადად საზოგადოებასთან;

-ცოდნაზე დაფუძნებულ საზოგადოებაში აკადემიურ და პროფესიულ კონტექსტში შეუძლიათ ხელი შეუწყონ ტექნოლოგიურ, სოციალურ და კულტურულ წინსვლას.

დ) დარგობრივი კომპეტენციები

ბუღალტრული აღრიცხვის კონცენტრაციით სადოქტორო პროგრამის დასრულების შემდეგ კურსდამთავრებულმა უნდა შეძლოს:

- მეცნიერულ კვლევებში ფართოდ გამოიყენოს სტატისტიკის, ეკონომიკურ-მათემატიკური მეთოდები და მოდელები;
- მართოს საწარმოს (ორგანიზაციის) ბუღალტრული აღრიცხვის და შიდა აუდიტის სამსახურები;
- ასწავლოს ბუღალტრული აღრიცხვა და აუდიტი სწავლების თანამედროვე მეთოდების გამოყენებით.

ფინანსები და საბანკო საქმის კონცენტრაციის დასრულების შემდეგ კურსდამთავრებულმა უნდა შეძლოს:

- მეცნიერული კვლევის ჩატარება საფინანსო–საბანკო, საბაჟო–საგადასახადო, სადაზღვევო ბიზნესისა და სამართლის სფეროში;
- საწარმო–ორგანიზაციების, დაწესებულებების ფინანსური მდგომარეობის ანალიზი, განსახორციელებელ ღონისძიებათა შემუშავება და კონტროლი მათ შესრულებაზე;
- საბანკო ოპერაციების განხორციელება; საბანკო საქმიანობისა და ბანკის პერსონალის მართვის რაციონალური და ეფექტიანი სისტემის შემუშავება, რომელიც მაქსიმალურად გაითვალისწინებს ბაზრის კონიუნქტურას;
- გადასახადების ტარიფების გაანგარიშება და მათი ამოღების უზრუნველყოფა. საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებულ ღონისძიებათა შესრულება;
- სადაზღვევო საქმიანობის რაციონალურად და ეფექტიანად წარმართვა;
- ინფორმაციის მოპოვება და დამუშავება თანამედროვე ტექნიკისა და ტექნოლოგიების გამოყენებით;

- საფინანსო–საბანკო, საბაჟო–საგადასახადო და სადაზღვევო საქმიანობასთან დაკავშირებული ეკონომიკურ–სამართლებრივი საკითხები დამოუკიდებლად გადაწყვეტა, აგრეთვე მუშა–მოსამსახურეთა კვალიფიკაციის ამაღლების ორგანიზება;
- ასწავლოს ფინანსები, საბანკო და სადაზღვევო საქმე სწავლების თანამედროვე მეთოდების გამოყენებით.

მარკეტინგის კონცენტრაციით ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორმა უნდა იცოდეს:

- მარკეტინგის თანამედროვე თეორიები და მოდელები;
- მარკეტინგული კვლევის თანამედროვე მეთოდები, მოდელები და ხერხები;
- სასაქონლო, საფასო, სარეკლამო და გასაღების პოლიტიკის შემუშავების ხერხები და მეთოდები;
- მარკეტინგული გეგმების შემუშავება და მათი პრაქტიკული რეალიზაციის ხერხები;
- მარკეტინგის გამოყენების თავისებურებანი სამეურნეო საქმიანობის სზვადასხვა სფეროში;
- მარკეტინგის კონცენტრაციით სადოქტორო პროგრამის დასრულების შემდეგ კურსდამთავრებულმა უნდა შეძლოს:
- შეაფასოს მომხმარებელთა აღქმადობის პროცესი და გაზომოს მომხმარებელთა პრეფერენციები;
- მონაწილეობა მიიღოს ახალი პროდუქციის შექმნასა და დანერგვაში;
- შეიმუშაოს კონკურენტული სტრატეგიები ბაზარზე ფირმის წარმატების მისაღწევად;
- შეიმუშაოს ოპტიმალური საასორტიმენტო სტრუქტურა და დასახოს სარეკლამო ღონისძიებების გაუმჯობესების გზები;

- შეისწავლოს მომხმარებელთა რეაქცია პროდუქციის ფასებზე და განსაზღვროს ოპტიმალური ფასწარმოქმნის სტრატეგიები;
- შეარჩოს ოპტიმალური განაწილების არხები და შეიმუშაოს ღონისძიებები საქონელმოდრაობის სრულყოფისათვის;
- ჩაატაროს მარკეტინგული კვლევები თანამედროვე კომპიუტერული ტექნოლოგიების გამოყენებით;
- შეიმუშაოს მარკეტინგული გეგმები ორგანიზაციის საერთო ბიზნეს-გეგმასთან ურთიერთკავშირში;
- დასახოს საგარეო ბაზარზე წარმატებული საქმიანობის მარკეტინგული ღონისძიებები;
- წარმართოს მოლაპარაკებები ბიზნეს-პარტნიორებთან და უზრუნველყოს დადებული ხელშეკრულებების შესრულება;
- მართოს საწარმოში (ორგანიზაციაში) მარკეტინგული სამსახური;
- ასწავლოს მარკეტინგი სწავლების თანამედროვე მეთოდების გამოყენებით.

საინფორმაციო სისტემების მენეჯმენტის კონცენტრაციით სადოქტორო პროგრამის დასრულების შემდეგ კურსდამთავრებულმა უნდა შეძლოს:

- გამოიკვლოს საზოგადოების ინფორმატიზაციის პრობლემები;
- მართოს საწარმოს (ორგანიზაციის) ინფორმაციული რესურსები;
- ფართოდ გამოიყენოს თანამედროვე ტექნიკური საშუალებები და პროგრამული პროდუქტები ისეთი საგნების შესასწლად როგორცაა ინფორმაციული მენეჯმენტი, მენეჯმენტის ინფორმაციული ტექნოლოგიები, მონაცემების ელექტრონული დამუშავების დაპროექტება;
- შეისწავლოს პროგრამული პროდუქტების ბაზარი და შეარჩოს საწარმოში (ორგანიზაციაში) დასაწერგი პერსპექტიული პროგრამული უზრუნველყოფა;
- საინფორმაციო სისტემების შემუშავებასა და დანერგვისას გამოიყენოს მონაცემების მანქანური დამუშავების საერთაშორისო სტანდარტები და

საინფორმაციო სისტემების დაპროექტების ავტომატიზაციის თანამედროვე მეთოდები;

საერთაშორისო ბიზნესის კონცენტრაციით ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორმა უნდა იცოდეს:

- „საერთაშორისო ბიზნესის“ თანამედროვე თეორიული მიდგომები;
- „საერთაშორისო ბიზნესის“ სისტემაში შემავალი საბაზო დისციპლინები: საერთაშორისო მარკეტინგი, საერთაშორისო მენეჯმენტი, საერთაშორისო ბიზნესი, საერთაშორისო ბუღალტერია და ფინანსები.
- საერთაშორისო ბიზნესის მიღწევების გაანალიზება და საერთაშორისო კომპანიაში მათი შედეგების დანერგვის შესახებ პრაქტიკული ღონისძიებების შემუშავება, ახალი ეფექტური წინადადებების შეთავაზება.
- საერთაშორისო ბიზნესის შესახებ არსებული ინფორმაციის მოპოვება და მისი დამუშავება, წარმოების ორგანიზაციისა და მართვის თეორიული და პრაქტიკული საკითხების ეფექტურად გადაწყვეტა;
- უნდა ფლობდეს საერთაშორისო ბიზნესში მოქმედი კომპანიების საქმიანობის კვლევის მეთოდებს და გააჩნდეს ბიზნესის განვითარების პრობლემების გადაწყვეტის უნარი, ამ მიზნით მართვის ეფექტური მეთოდებისა და მოდელების გამოყენების შესაძლებლობას;
- საერთაშორისო ბიზნესის სფეროში ინფორმაციის გაანალიზებისა და მისი შედეგების გამოყენების უნარი;
- საერთაშორისო ბაზრების სეგმენტაციის უნარი და მათი შესაძლებლობების გამოყენება ბიზნესის განვითარებისათვის;
- საერთაშორისო ბიზნესის დარგში მიღებული თეორიული და პრაქტიკული ცოდნის გამოყენება სამეცნიერო და პედაგოგიურ საქმიანობაში.

ტურიზმისა და მასპინძლობის მენეჯმენტის კონცენტრაციით ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორმა უნდა იცოდეს:

- ტურიზმისა და მასპინძლობის კვლევის თემები და მეთოდები;

- ტურიზმის ხარისხიანი სწავლების მეთოდოლოგია;
- ტურისტული დანიშნულების ადგილების მენეჯმენტი.

5. სადოქტორო პროგრამაზე მიღების წინაპირობი: ბიზნესის ადმინისტრირების სადოქტორო პროგრამაზე ჩარიცხვის მსურველი უნდა აკმაყოფილებდეს საერთო საუნივერსიტეტო წინაპირობებს, აგრეთვე, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტის დოქტორანტურისა და სადისერტაციო საბჭოს დებულების მოთხოვნებს (თსუ აკადემიური საბჭოს 2009 წლის 4 მაისის დადგენილება 215). მას უნდა გააჩნდეს მაგისტრის აკადემიური ხარისხი ან მასთან გათანაბრებული ერთსაფეხურიანი სწავლების დიპლომი. სასურველია მაგისტრის აკადემიური ხარისხი ბიზნესის ადმინისტრირების ან ეკონომიკის მეცნიერებების ნებისმიერ სპეციალობაში. თანაბარი ქულების შემთხვევაში უპირატესობა მიენიჭებათ სამეცნიერო კონფერენციებში მონაწილე და საზღვარგარეთის უნივერსიტეტებში სტაჟირებაგავლილ, აგრეთვე, ბიზნესის ადმინისტრირების სფეროში სამუშაო გამოცდილების მქონე პიროვნებებს (შესაბამისი დოკუმენტაცია სხვა საბუთებთან ერთად უნდა იყოს წარმოდგენილი). პროგრამაზე ჩაბარების უფლება აქვთ როგორც მიმდინარე, ისე გასული წლების მაგისტრატურისა და ერთსაფეხურიანი სწავლების კურსდამთავრებულებს. სადოქტორო პროგრამაზე ჩაბარების მსურველი სასურველია ფლობდეს კომპიუტერზე მუშაობის უნარ-ჩვევებს, ასევე აუცილებელია უცხო ენის (ინგლისურის, გერმანულის, ფრანგულის) ცოდნა B2 დონეზე. დოქტორანტობის კანდიდატი გადის გასაუბრებას ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭოს მიერ დადგენილი კომისიის წინაშე.

6. სასწავლო კომპონენტი

სადოქტორო პროგრამის სტრუქტურის შედგენისას გათვალისწინებულია მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტებში ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორის მომზადების სპეციფიკა, აგრეთვე ის გამოცდილება, რაც დაგროვდა ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასპირანტებთან და სამეცნიერო ხარისხის მაძიებლებთან მუშაობის პროცესში. ასევე, გათვალისწინებულია საერთო საუნივერსიტეტო მოთხოვნები (სადოქტორო პროგრამების წარმოდგენის ინსტრუქცია, ინფორმაცია სადოქტორო პროგრამების შესახებ) და თსუ ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტის დოქტორანტურისა და სადისერტაციო საბჭოს დებულება.

წარმოდგენილი სადოქტორო პროგრამით ბიზნესის ადმინისტრირების სპეციალობით დოქტორის მომზადების ნორმატიული ვადა 3 წელია (მაქსიმალური ხანგრძლივობა

შეიძლება იყოს 5 წელი). დოქტორის აკადემიური ხარისხის მისაღებად დოქტორანტმა უნდა დააგროვოს 180 კრედიტი. აქედან სასწავლო კომპონენტი შეადგენს კრედიტების საერთო რაოდენობის 1/3 (60 კრედიტი), ხოლო 2/3 (120 კრედიტი) ეთმობა კვლევას.

სასწავლო კომპონენტი გულისხმობს ძირითადი მეცნიერული უნარების განვითარებას, ბიზნესის ადმინისტრირების სფეროში მიღებული ცოდნის გაღრმავებას, ტრანსფერირებადი უნარების განვითარებას, სწავლების თანამედროვე მეთოდების შესწავლას და დოქტორანტის ჩართვას სასწავლო პროცესში. იგი ხელს უწყობს დოქტორანტს სადისერტაციო ნაშრომის დაწერაში, ამზადებს მას მომავალი პედაგოგიური და სამეცნიერო საქმიანობისათვის.

სასწავლო გეგმა:

ა) დოქტორანტის კოლოკვიუმი

დოქტორანტურაში სწავლის აუცილებელი ნაწილია დოქტორანტის კოლოკვიუმი. კოლოკვიუმზე განიხილება სადისერტაციო კვლევის შედეგები. ასეთი განხილვა შესაძლებლობას იძლევა მეთვალყურეობა გაეწიოს დოქტორანტის დისერტაციაზე მუშაობის პროცესს. კოლოკვიუმზე ხდება დოქტორანტის მიერ ბიზნესის ადმინისტრირების სფეროში ჩატარებული კვლევის შედეგების პრეზენტაცია, მიღწევებისა და პრობლემების განხილვა კათედრაზე.

ბ) სასწავლო კომპონენტის სტრუქტურა:

დოქტორანტმა სწავლის და კვლევის პროცესში უნდა დააგროვოს არანაკლებ 180 კრედიტი. დოქტორიანტურაში სასწავლო კომპონენტი შეადგენს 60 კრედიტს, დანარჩენი 120 კრედიტი ეთმობა კვლევას.

პროგრამის სტრუქტურა: სტატუსი კრედიტ. რა–ბა

დასახელება

სწავლების თანამედროვე სავალდებულო 5 კრედიტი

მეთოდები

პროფესორის სავალდებულო 15 კრედიტი

ასისტენტობა

კვლევის მეთოდები	სავალდებულო	5 კრედიტი
დოქტორანტის კოლოკვიუმი	I სავალდებულო	5 კრედიტი
დოქტორანტის კოლოკვიუმი	II სავალდებულო	5 კრედიტი
დოქტორანტის კოლოკვიუმი	III სავალდებულო	5 კრედიტი
მეცნიერების მენეჯმენტი	არჩევითი	5 კრედიტი
საუნივერსიტეტო სასწავლო კურსები	არჩევითი	10 კრედიტი
უცხოეთის აკრედიტებულ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში მოსმენილი სასწავლო კურსი	არჩევითი	10 კრედიტი
აკადემიური წერა	არჩევითი	5 კრედიტი